

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3), precum și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se declară de utilitate publică de interes național lucrările de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul următoarelor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”:

- a) „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă în unitățile administrativ-teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea orașului Vulcănești)”;
- b) „Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani”;
- c) „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului de canalizare și a stației noi de epurare a apelor uzate”.

Art. 2. – Obiecte ale exproprierii permanente sau temporare identificate conform studiului de fezabilitate, necesare pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație menționate la art. 1, sunt:

(1) bunurile imobile (terenuri și/sau construcții) proprietate privată aferente proiectului menționat, situate în extravilanul și/sau intravilanul următoarelor localități:

- a) pentru lucrările prezentate la art. 1 lit. a):

municipiul Cahul, comuna Pelinei, satul Alexanderfeld, comuna Găvănoasa, satul Iujnoe, comuna Burlăceni, comuna Lebedenco, satul Crihana Veche și satul Alexandru Ioan Cuza din raionul Cahul; orașul Vulcănești din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia;

- b) pentru lucrările expuse la art. 1 lit. b):
 orașul Costești, satul Dumeni, satul Văratice, satul Horodiște, comuna Duruitoarea Nouă și satul Petrușeni din raionul Rîșcani;
- c) pentru lucrările expuse la art. 1 lit. c):
 municipiul Soroca, satul Zastînca și comuna Vasilecău din raionul Soroca;
- (2) dreptul de folosință sau alte drepturi reale asupra bunurilor imobile indicate în alin. (1) din prezentul articol, ce urmează a fi utilizate pe perioada lucrărilor de construcție.

Art. 3. – Pentru subproiectele prevăzute la art. 2 alin. (1), prin derogare de la prevederea art. 105 alin. (2) lit. b) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Instituția Publică Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe va emite certificatul de urbanism pentru proiectarea lucrărilor de construcție a colectorului de canalizare și a stației noi de epurare a apelor uzate fără acordul scris și/sau autentificat notarial al proprietarilor/coproprietarilor de bunuri imobile (terenuri și construcții) ale căror interese ar putea fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție, cu informarea prealabilă în scris a acestora.

Art. 4. – Pentru subproiectele prevăzute la art. 2 alin. (1), prin derogare de la prevederea art. 148 alin. (1) lit. b) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, autorizația de construire se va emite fără acordul autentificat notarial al proprietarilor/coproprietarilor de bunuri imobile (terenuri și construcții) ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării infrastructurii construite, cu informarea prealabilă în scris a acestora.

Art. 5. – Lucrările de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, menționate la art. 1, se efectuează cu respectarea normativelor tehnice în construcții, raportate categoriei de importanță a construcției. În cazul în care, la etapa de elaborare a documentației de proiect, pentru lucrările indicate la art. 1, este necesară elaborarea condițiilor tehnice speciale, proiectantul, la solicitarea investitorului/beneficiarului, va asigura elaborarea acestora, în funcție de amplasamentele existente în teritoriu. În conformitate cu prevederile art. 136 și art. 137 alin. (1) lit. a) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, eventualele divergențe între proiectant și verificatorul de proiect atestat privind calitatea tehnică a documentației de proiect, inclusiv condițiile tehnice speciale, apărute în procesul de verificare a documentației de proiect, se soluționează de către expertul tehnic atestat, angajat în bază de contract de către investitor, decizia căruia este obligatorie.

Art. 6. – Prin derogare de la prevederile art. 58, 59, 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor

afectate de lucrările de construcție de interes național, menționate la art. 2 alin. (1), are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterrane și subterane necesare pentru construcția obiectivelor menționate, cu trecerea lor ulterioară în:

- categoria terenurilor destinate fondului apelor, cu modul de folosință – terenuri pentru construcția și exploatarea instalațiilor ce asigură necesitățile de apă potabilă, de apă tehnică, de apă curativă și alte necesități de interes public; sau

- categoria de terenuri destinate construcțiilor și amenajărilor, cu modul de folosință – terenuri pentru amplasarea obiectelor gospodăriei comunale;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata executării lucrărilor supraterrane și subterane necesare pentru construcția obiectivelor menționate.

Art. 7. – Prin derogare de la prevederile art. 9 alin. (1) din Legea drumurilor nr. 509/1995, autorizația de amplasare a obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia se emite de către administratorul drumului, la solicitarea Instituției Publice Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe.

Art. 8. – Lucrările de construcție vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia și fiind respectate măsurile, condițiile și cerințele expuse în acordul de mediu.

Art. 9. – Prin derogare de la prevederile art. 3, art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se va efectua la cererea Instituției Publice Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală adresată Întreprinderii de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii.

Art. 10. – După publicarea actului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, bunurile imobile care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție, pe întreaga durată de executare și dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, se transmit în proprietatea unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau de nivelul al doilea, conform proiectelor realizate. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale întocmite în modul stabilit de actele normative, la cererea titularului de drept, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile din contul mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat.

Art. 11. – Prevederile actelor normative și ale normativelor tehnice în construcții se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi,

care instituie norme juridice speciale.

Art. 12. – La data intrării în vigoare a prezentei legi:

(1) se instituie interdicții privind:

a) înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile (terenurilor) prevăzute pentru expropriere conform art. 2, exceptând transmiterea acestora în proprietatea sau în folosința statului;

b) eliberarea actelor permissive pentru executarea lucrărilor de construcție pentru bunurile imobile ce constituie obiecte ale exproprierii;

(2) se consideră nule:

a) actele juridice în privința bunurilor imobile supuse exproprierii, altele decât cele cu privire la succesiune, care se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi;

c) avizele, acordurile, permisele sau autorizațiile eliberate unor terțe persoane pentru bunurile imobile expropriate.

Art. 13. – Guvernul, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Instituției Publice Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală:

(1) va asigura realizarea măsurilor necesare pentru exproprierea bunurilor imobile proprietate privată, utilizate în lucrările de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație indicate în art. 2, precum și pentru exproprierea dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare pentru lucrările de construcție de utilitate publică de interes național, identificate potrivit documentației de proiect elaborate în conformitate cu prevederile Codului Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023, inclusiv va acorda suportul necesar instituțiilor abilitate în scopul transmiterii și înregistrării drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică din extravilanul și/sau intravilanul localităților menționate în art. 2;

(2) va efectua plata despăgubirilor pentru exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (terenurilor și construcțiilor) sau pentru exproprierea temporară a dreptului de folosință, din mijloacele alocate de la bugetul de stat;

(3) va solicita Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru instituirea interdicției de înstrăinare a obiectelor prevăzute pentru expropriere în Registrul bunurilor imobile, din contul mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat;

(4) va notifica autorităților publice locale, în a căror rază se află bunurile imobile care constituie obiecte ale exproprierii, interdicțiile impuse asupra bunurilor.

Art. 14. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<u>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</u> Proiectul de lege a fost elaborat conform: - art. 5 alin. (1) lit. e) și alin. (3) și art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999. Comisiile de cercetare prealabilă, constituite conform Hotărârii Guvernului nr.895/2024, au constatat că lucrările de construcție întrunesc elementele justificative ale interesului național, a premiselor economice-sociale, ecologice ale necesității lucrărilor, încadrării lor în planurile de urbanism și posibilitatea declarării utilității publice a acestor lucrări. Ședințele Comisiilor a fost desfășurate în data de: a. pentru Subproiectul Soroca – 5.02.2025; b. pentru Subproiectul Cahul – 19.02.2025; c. pentru Subproiectul Rîșcani – 19.02.2025.
<u>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</u> Necesitatea elaborării proiectului de lege rezultă din faptul că, în data de 21 aprilie 2022, la Washington, SUA, a fost semnat Acordul de Finanțare dintre Republica Moldova și AID pentru implementarea Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” și a fost ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 169 din 9 iunie 2022. Perioada de implementare a proiectului este de 60 de luni, data planificată pentru finalizare este 31 ianuarie 2027. Proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, implementat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, are ca obiectiv sporirea accesului la serviciile de alimentare cu apă și sanitație într-un număr de localități rurale și orașe preselectate, consolidarea capacităților instituțiilor de nivel local și național privind prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație și asigurarea unui răspuns prompt și efectiv în caz de criză sau situație de urgență. Proiectul, în valoare de 44,1 milioane Euro, este finanțat din creditul acordat de Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Suplimentar, pentru realizarea acestui proiect, Republica Moldova a beneficiat de un grant în valoare de 1,55 milioane Euro, acordat de către Agenția Austriacă de Dezvoltare. Proiectul este structurat pe componente, astfel, Componenta 1 are scopul de creștere a accesului la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație în localitățile rurale și urbane selectate. Această componentă prevede dezvoltarea și reabilitarea

infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație (AAS) din care face parte subcomponenta 1.1. și proiectele care constituie obiectul de declararea utilității publice de interes național. Astfel, subcomponenta 1.1 prevede: „Extinderea accesului și a calității serviciilor de AAS” și se referă la investiții în infrastructura rezilientă la schimbările climatice în orașele mici și zonele rurale selectate și include:

a. Investiții în infrastructura de alimentare cu apă: (i) extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă în două subproiecte și anume extinderea sistemului regional de alimentare cu apă pentru APL-uri din raionul Cahul și orașul Vulcănești (UTA Găgăuzia) și (ii) construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stație de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani.

b. Investiții în domeniul gestionării apelor uzate: extinderea și reabilitarea sistemelor de canalizare în două subproiecte în orașele Soroca și Comrat, inclusiv construcția și reabilitarea rețelelor de canalizare și a racordărilor la serviciile de sanitație, precum și construcția de noi stații de epurare a apelor uzate.

În procesul de elaborare a proiectelor tehnice pentru lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație au fost identificate terenuri proprietate publică a unităților administrativ teritoriale și terenuri proprietate privată pentru care există riscul de necesități de inițiere a procedurilor de expropriere, în scopul efectuării lucrărilor pentru cauză de utilitate publică de interes național.

Astfel, luând în considerare importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a lucrărilor de construcție a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație vizate, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a elaborat prezentul proiect de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție și dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”.

Proiectul de lege se propune a intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova luând în considerare termenul limitat de implementare a proiectului (ianuarie 2027), respectiv diminuarea riscului de nevalorificare a mijloacele financiare alocate pentru realizarea Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, sunt de utilitate publică de interes național lucrările care răspund obiectivelor și interesului întregii societăți sau ale majorității ei.

Declararea utilității publice de interes național urmează a fi realizată pentru lucrările de construcție și de dezvoltare a următoarelor subproiecte ale PSAASM:

1) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă a unităților administrativ-teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea orașului Vulcănești);

2) Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani;

3) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului de canalizare și a stației noi de epurare a apelor uzate;

Astfel, lucrările de construcție se vor realiza pe teritoriul următoarelor localități:

- Pentru lucrările expuse la pct.1):

Mun. Cahul, comuna Pelinei, satul Alexanderfeld, comuna Găvănoasa, satul Iujnoe, comuna Burlăceni, comuna Lebedenco, satul Crihana Veche, satul Alexandru Ion Cuza din r-nul Cahul; or. Vulcănești, r-nul Vulcănești.

- Pentru lucrările expuse la pct. 2):

or. Rîșcani, or. Costești, satul Dumeni, satul Văratice, satul Horodiște, comuna Duruitoarea Nouă, satul Petrușeni r-nul Rîșcani.

- Pentru lucrările expuse la pct.3):

mun. Soroca, satul Zastînca, comuna Vasilcău din r-nul Soroca;

Declararea utilității publice se va extinde asupra bunurilor imobile (terenuri și/sau construcții) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale aferente proiectului menționat, situate în extravilan și/sau intravilanul localităților menționate mai sus. Totodată, declararea utilității publice se va extinde și asupra drepturilor de folosință sau altor drepturi reale asupra bunurilor imobile vizate ce urmează a fi utilizate pe perioada lucrărilor de construcție.

De menționat, că, potrivit cercetărilor prealabile, Comisiile de cercetare prealabilă, au constatat existența oportunității și premiselor pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație.

Astfel, în cadrul subproiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă a unităților administrativ-teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea orașului Vulcănești)” lucrările de construcție a infrastructurii de alimentare cu apă, identificate conform Raportului de strămutare, ar putea afecta în jur de 139 terenuri cu o suprafață totală de 3,13 ha, iar porțiunile de teren afectate sunt relativ mici, lățimea medie a parcelei afectate pe terenurile proprietate privată este de 5,35 m. Totodată, un teren cu dimensiunea (66,07 m lungimea și 7,4 m lățimea, cu suprafața totală de 0,48 ha) va fi afectat permanent, iar cu proprietarul acestuia urmează să se încheie un contract de suprafață.

Totodată, în cadrul în cadrul subproiectului „Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani ” lucrările de construcție a infrastructurii de alimentare cu apă, identificate conform estimărilor Raportului de strămutare, pot afecta în jur de 466 de terenuri aflate în proprietate privată, 16 terenuri aflate în proprietate publică și 43 terenuri neînregistrate la moment, toate fiind afectate temporar de lucrările de construcție-montaj. Lățimea medie a fâșiei de teren afectate în proprietate privată este de 0,78 m. Suprafața totală a terenurilor private ce pot fi afectate temporar de lucrările de construcție-montaj a obiectivului, constituie 4,0377 ha.

Iar, în cadrul subproiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului și a stației noi de epurare a apelor uzate”, că lucrările de reabilitare și construcție pot afecta în jur de circa 42 terenuri cu o suprafață estimativă de 23,63 ha.

Totodată, pentru realizarea optimă a activităților, este necesar de a institui anumite derogări de la normele legale, precum cea de eliberare a autorizației de construcție fără necesitatea de obține autentificarea notarială. Concomitent, asigurarea executării lucrărilor în paralel cu obținerea certificatului de descărcare de sarcină arheologică și derogări de la Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și

normativele în construcții, care însă nu vor afecta calitatea și securitatea construcțiilor efectuate. Necesitatea derogărilor de la normele tehnice de construcție este necesară în special pentru proiectul de construcție a colectorului de ape uzate și a Stației de Epurare din mun. Soroca. Actualmente, în municipiul Soroca, sunt construite rețele de canalizare care acoperă circa 50% din teritoriul orașului și la care sunt conectate circa 42% din populația localității. Astfel, la moment sunt 2 stații de pompare în intravilanul localității, al cărei locație nu poate fi modificată din cauza infrastructurii existente, dar care nu se încadrează în normele sanitare depline stabilite în NCM G.03.02:2015 Rețele și instalații exterioare de canalizare. Prin urmare, este imposibilă schimbarea acestor locații și este imperioasă aprobarea unor derogări care ar permite executarea în termeni și fără impedimente a subproiectului, având în vedere situația actuală de amplasare a rețelei de canalizare și infrastructurii aferente în mun. Soroca.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea de a nu face. Această opțiune ar determina realizarea proiectului conform cadrului normativ general, ceea ce ar îngreuna accesul la terenurile necesare pentru construcția și dezvoltarea infrastructurii, expunând proiectul la riscul refuzului proprietarilor de a ceda dreptul de folosință temporară sau de proprietate, ceea ce ar putea întârzia implementarea proiectului și ar genera costuri suplimentare semnificative. Tergiversare procesului de implementare și lipsa acțiunilor ar putea duce la incapacitatea de implementare a proiectului în termenii stabiliți în comun acord cu Banca Mondială și pierderea resurselor financiare alocate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Declararea utilității publice a lucrărilor de infrastructură în sectorul apei și sanitației aduce beneficii semnificative sectorului public prin eficientizarea procesului decizional, optimizarea resurselor financiare, consolidarea capacității administrative și reducerea riscurilor juridice, asigurând în același timp un acces îmbunătățit la servicii esențiale pentru populație. Concomitent, având un impact asupra sănătății publice prin reducerea riscurilor sanitare și prevenirea bolilor cauzate de consumul de apă neconformă, contaminată și lipsa canalizării.

Realizarea fără impedimente a proiectelor de infrastructură vor avea un impact pozitiv asupra dezvoltării regionale și urbanistice, prin modernizarea localităților beneficiare stimulând dezvoltarea economică și creșterea populației.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul PSAAM, în valoare de 44,1 milioane Euro, este finanțat de creditul acordat de Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Suplimentar, pentru realizarea acestui proiect, Republica Moldova a beneficiat de un grant în valoare de 1,55 milioane Euro, acordat de către Agenția Austriacă de Dezvoltare.

Implementarea proiectului de lege va necesita mijloace financiare care conform prevederilor proiectului vor fi acoperite din sursele bugetului de stat. Mijloacele financiare necesare constituie plata de despăgubiri și cheltuielile ce reies din procedurile de identificare, delimitare, formare și evaluare a bunurilor imobile, care urmează a fi acordate expropriatului. Quantumul acestor despăgubiri urmează a fi determinate ulterior în procesul de realizare a măsurilor necesare implementării proiectului de Lege

propus spre examinare. Valoarea medie estimativă a despăgubirilor, după caz, în dependență de amplasament, pentru terenurile proprietate privată va fi calculată de către Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” (IPOT), în conformitate cu legislația în vigoare.

Conform estimărilor preliminare, pentru acoperirea cheltuielilor de expropriere, vor fi necesare mijloace financiare în valoare de cca 4,8 milioane lei, după cum urmează:

1. Pentru lucrările IPOT - identificarea terenurilor și bunurilor imobile, prelucrarea datelor cartografice, serviciile de evaluare a bunurilor, calcularea despăgubirilor etc. pentru 3 subproiecte (Soroca, Cahul și Rîșcani) - 2,8 milioane lei;
2. Achitarea eventualelor despăgubiri pentru 3 subproiecte, - 1,8 milioane lei;
3. Servicii poștale - 50 mii lei.

Pentru anul 2025, pentru asigurarea procesului de expropriere, în caz de necesitate, au fost aprobate mijloace financiare în valoare de 200 mii lei.

De menționat că, prin demersul nr. 04-2431 din 06.05.2025 Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a solicitat completarea CBTM 2026-2028 cu resurse planificate suplimentare aferente proiectului Strategiei sectoriale de cheltuieli în contextul CBTM 2026-2028 pe sectorul aprovizionare cu apă și sanitație pentru anii 2026-2028 la compartimentul B.2. Măsurile politice – în curs de desfășurare care nu au fost reflectate în linia de bază de cheltuieli, Tabelul 3: Principalele acțiuni/măsurile de politică din sector care nu au fost reflectate în limitele de cheltuieli pe programe/subprograme. argumentând necesitatea alocării mijloacelor financiare suplimentare pentru sectorul aprovizionare cu apă și sanitație.

Astfel, fiind propuse completări a CBTM 2026-2028 cu Acțiunea 1: Asigurarea achitării despăgubirilor de expropriere pentru cauze de utilitate publică de interes național în cadrul Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” (ONDR) Proiect (00434) Contribuția Guvernului și costul total de 4,650 mii lei.

Prim urmare, odată cu aprobarea CBTM 2026-2028, resursele financiare vor fi planificate pentru activitățile menționate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Declararea utilității publice a lucrărilor de infrastructură poate afecta dreptul de proprietate asupra terenurilor și bunurilor private, însă impactul este gestionat printr-un cadru legal clar, care prevede proceduri transparente de expropriere, despăgubiri echitabile și măsuri de atenuare a efectelor asupra proprietarilor afectați. Aceste acțiuni asigură respectarea drepturilor proprietarilor și reduc riscul conflictelor juridice, menținând un echilibru între interesul public și protecția sectorului privat.

O altă considerare a impactului asupra sectorului privat, reprezintă faptul că, dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație aduce beneficii pentru sectorul privat, prin creșterea valorii proprietăților, îmbunătățirea condițiilor pentru afaceri și facilitarea accesului la servicii esențiale pentru mediul economic. Investițiile în infrastructură stimulează dezvoltarea economică locală, atrag noi oportunități de afaceri și asigură un climat stabil și favorabil investițiilor private.

4.4. Impactul social

Declararea utilității publice a lucrărilor de infrastructură poate genera efecte sociale, în special asupra proprietarilor de terenuri și locuințe situate pe traseul proiectului. Totuși, aceste efecte sunt gestionate prin măsuri compensatorii echitabile, consultarea publicului și implementarea unui proces transparent de relocare sau

despăgubire. Prin aceste acțiuni, se asigură protejarea drepturilor cetățenilor și reducerea tensiunilor sociale care ar putea apărea în procesul de implementare a proiectului.

În alt context, implementarea proiectului de îmbunătățire a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, reducerea riscurilor pentru sănătatea publică și creșterea oportunităților de dezvoltare socio-economică. Accesul extins la apă potabilă și servicii de canalizare sprijină sănătatea comunităților, reduce inegalitățile sociale și îmbunătățește condițiile de trai, în special în zonele rurale și în comunitățile vulnerabile, consolidând astfel coeziunea socială și dezvoltarea echitabilă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Declararea utilității publice a lucrărilor implică procesarea unor date cu caracter personal ale proprietarilor afectați, însă prin măsuri adecvate de protecție a datelor, respectarea normelor legale și utilizarea datelor în strictă confidențialitate și obiectivele proiectului, impactul negativ poate fi minimizat, asigurând transparență și respectarea drepturilor persoanelor vizate.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul legii de declarare a utilității publice facilitează implementarea rapidă și eficientă a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, având un impact pozitiv asupra echității și egalității de gen prin asigurarea accesului la servicii esențiale, diminuarea poverii muncii domestice pentru femei, creșterea oportunităților educaționale și economice, contribuind la dezvoltarea unor comunități mai incluzive și sustenabile.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul legii de declarare a utilității publice facilitează implementarea proiectului de modernizare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, în consecință având un impact pozitiv asupra mediului, care va determina reducerea poluării apei și solului, conservarea resurselor de apă prin diminuarea pierderilor, protecția biodiversității etc. Prin măsuri adecvate de atenuare a impactului construcțiilor și gestionare sustenabilă a resurselor, proiectul contribuie la îmbunătățirea calității mediului și la dezvoltarea durabilă a comunităților beneficiare.

De menționat că, proiectele vizate, sunt supuse în mod obligatorii evaluării impactului asupra mediului în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2016 privind evaluarea impactului asupra mediului, fapt, ce determină că, respectarea normelor de mediu va fi asigurată în mod corespunzător. Au fost elaborate Evaluări ale impactului social și de mediu și Planuri de management social și de mediu și studii de biodiversitate pentru toate subproiectele menționate în prezentul act normativ.

Astfel, în procesul de implementare a proiectului sunt aplicate atât standardele sociale și de mediu al Băncii Mondiale, cât și prevederile legale naționale.

La etapa promovării proiectului de lege, sub-proiectele indicate au fost supuse procedurilor de evaluare prealabilă a impactului asupra mediului și evaluării biodiversității, în temeiul cadrului normativ al Băncii Mondiale și legislației naționale, după cum urmează:

- „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă în unitățile administrativ-teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea orașului Vulcănești)” **a fost emis Avizul Expertizei Ecologice de Stat nr. 05-5-6109/13 din 14.02.2020;**

- sub-proiectul „Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani” a fost emis Acordul de mediu nr. 11 Scrisoarea nr.10/2159/2025; - sub-proiectul „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului de canalizare și a stației noi de epurare a apelor uzate” a fost emis Acordul de mediu nr. 16 Scrisoarea nr. 10/2689/2025 din 13.05.2025 (inclusiv evaluarea biodiversității).
4.6. Alte impacturi și informații relevante
În contextul realizării Subproiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului și a stației noi de epurare a apelor uzate” este de menționat că, apele uzate neepurate din Soroca, sunt deversate direct în râul Nistru, ceea ce provoacă un impact negativ asupra mediului. Râul Nistru este un râu transfrontalier cu o lungime de 1352 km, care începe în Carpații Ucraineni, curge prin Moldova și ajunge din nou în Ucraina lângă Marea Neagră. Peste 5 milioane de oameni îi populează bazinul, deoarece râul Nistru este principala sursă de apă potabilă pentru Moldova și pentru o parte semnificativă a Ucrainei, inclusiv pentru Chișinău și orașul Odessa. Prin Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind cooperarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru, semnat la Roma la 29.11.2012 (aprobat prin HG nr. 42/2013), părțile au convenit asupra: - dezvoltării utilizării durabile a apei, bazate pe principiul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă, a altor resurse naturale și a ecosistemelor bazinului râului Nistru; - diminuării semnificative a nivelului de poluare a apelor bazinului râului Nistru și, respectiv, a Mării Negre; - prevenirii degradării și restabilirii ecosistemelor, precum și conservării biodiversității în bazinul râului Nistru; - prevenirii și diminuării consecințelor impactului nociv al apelor provocat de factori naturali și antropogeni. Astfel, prin realizarea subproiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului și a stației noi de epurare a apelor uzate”, pe lângă beneficiile semnificative în domeniul prevenirii poluării apelor, Republica Moldova, își va onora angajamentele asumate prin acordul menționat, demonstrând că este un partener de încredere, capabil să asigure sustenabilitatea utilizării resurselor naturale.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este relevant.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul legii a fost supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în implementarea legii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, următoarele autorități/instituții sunt vizate:

Avizare:

1. Ministerul Educației și Cercetării;
2. Ministerul Sănătății;
3. Ministerul Mediului;
4. Ministerul Finanțelor;
5. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
6. Ministerul Culturii;
7. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
8. Agenția Geodezie Cartografie și Cadastru;
9. Congresul Autorităților Locale din Moldova.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului poate fi accesat pe portalul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14040.

La definitivarea proiectului de lege s-a ținut cont de propunerile, obiecțiile/observațiile și recomandările participanților la procesul de avizare/notificare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, precum și expertizei juridice de către Ministerul Justiției, în conformitate cu art. 34, 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Obiecțiile și propunerile primite au fost introduse în sinteză, iar proiectul reexaminat prin prisma acestora.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de act normativ se încadrează armonios în legislația existentă.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul de lege urmează a fi prezentat Parlamentului spre examinare.

Secretar general

Angela ȚURCANU

SINTEZA

la proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”

(număr unic 273/MIDR/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Educației și Cercetării (nr. 07-09/2590 din 16.04.2025)	1.	Se susține, fără obiecții și propuneri	Se ia act.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr. 118 din 18.04.2025)	2.	Lipsă obiecțiilor și propunerilor, cu excepția observației de corectare gramaticală ce vizează excluderea denumirii „ <i>Vulcănești</i> ”, la a doua sa menționare, în sintagma: „ <i>orașul Vulcănești din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia Vulcănești</i> ”.	Se acceptă. Textul a fost exclus.
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr. 36/01-06/499 din 23.04.2025)	3.	Potrivit articolului 10 al proiectului „ <i>după publicarea actului de expropriere, prin efectul prezentei legi bunurile imobile expropriate permanent se transmit în proprietatea/administrarea autorităților publice locale de nivelul I sau II, conform proiectelor realizate.</i> ” Considerăm necesar de a menționa că, cele indicate nu corespund prevederilor articolelor 1 - 2, 12 a proiectului și prevederilor articolelor 1 și 4 alineatul (1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, care prevăd transmiterea bunurilor imobile expropriate în proprietatea statului pentru lucrările de interes național. De asemenea, nu este clar cu ce fel de drept se transmit bunurile imobile expropriate: cu drept de proprietate sau drept de administrare. Prin derogare de la prevederile Legii nr. 488/1999, dacă se propune transmiterea bunurilor imobile în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și administrarea autorităților publice locale de nivelul I	Se acceptă. Proiectul de lege a fost modificat astfel încât au fost excluse prevederile privind exproprierea terenurilor proprietate publică a UAT. Totodată, a fost clarificat și modul de transmitere a bunurilor expropriate către UAT cu drept de proprietate, or, infrastructura construită la fel va fi transmisă la balanța UAT, iar, în acest context, pentru o administrare eficientă a infrastructurii, deținerea cu drept de proprietate a terenurilor și construcțiilor de pe acesta va facilita modul de exploatare și va exclude impedimentele legate de drepturile de posesie. La fel în textul proiectului au fost efectuate modificări terminologice specifice administrației publice locale.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		sau II, acest fapt urmează a fi indicat în articolul sus-menționat și argumentat în notă informativă. Menționăm că, conform prevederilor articolelor 4, 74 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală și articolele 1-2 din Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, bunurile imobile se transmit în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și nu în proprietatea autorităților publice locale. Astfel, propunem modificarea corespunzătoare a articolului 10 din proiectul de lege.	
	4.	Reieșind din obiecțiile și recomandările expuse mai sus, propunem modificarea respectivă în articolul 2, având în vedere că, potrivit proiectului, bunurile imobile expropriate urmează să fie transferate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, respectiv acestea nu trebuie incluse ca obiecte ale exproprierii. Subsidiar, este necesară modificarea articolului 12 alineat (1) litera a) al proiectului în modul corespunzător.	Se acceptă. Proiect modificat.
	5.	Adițional consemnăm că, articolul 11 alineatul (2) litera i) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, nu determină apartenența terenurilor aferente obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară. Potrivit normei statuate, doar rețelele sistemelor de alimentare cu apă și canalizare se declară ca bunuri de domeniul public al unităților administrativ-teritoriale.	Se ia act. art. 6 lit. a) a fost modificat prin concretizarea destinației și modului de folosință a terenurilor retrase din categoria terenurilor cu destinație agricolă sau destinate fondului forestier, caracteristice rețelelor de apeduct și canalizare, dar și a celor caracteristice obiectelor gospodăriei comunale.
Ministerul Culturii (nr. 04/1-09/1274 din 24.04.2025)	6.	Expunere articolului 4 a prezentului proiect de lege în următoarea redacție: „ <i>Pentru subproiectele prevăzute la art. 2 alin.1), prin derogare de la prevederea art. 148 alin. (1) lit. b) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, autorizația de construire se va emite fără acordul autentificat notarial al</i>	Se acceptă. Proiect modificat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		proprietarilor/coproprietarilor de bunuri imobile (terenuri și construcții) ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatarea infrastructurii construite, cu informarea prealabilă în scris a acestora.” Certificatul de descărcare arheologică se eliberează în termen restrâns de la finalizarea descărcării de sarcină arheologică. În acest sens, în limita competențelor profesionale, considerăm că nu este necesară derogarea de la norma legală existentă în domeniul protejării patrimoniului arheologic (Legea 218/2010).	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 21-03/1170 din 30.04.2025)	7.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Mediului (nr. 13-05/1188 din 30.04.2025)	8.	După art. 4, suplinirea proiectului de lege cu articol nou 4¹: „<i>Lucrările de construcție de utilitate publică de interes național se vor iniția numai după ce proiectele respective au parcurs procedura de evaluare a impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și s-a obținut acordul de mediu sau concluzia privind evaluarea biodiversității, după caz.</i>”.	Se ia act. De menționat că, proiectele vizate de proiectul de lege au fost supuse procedurilor de evaluare prealabilă a impactului asupra mediului și evaluării biodiversității, în temeiul cadrului normativ al Băncii Mondiale și legislației naționale. Astfel, în context, pentru sub-proiectele vizate: - „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă în unitățile administrativ-teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea orașului Vulcănești)” a fost emis Avizul Expertizei Ecologice de Stat nr. 05-5-6109/13 din 14.02.2020; - sub-proiectul „Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani” a fost emis Acordul de mediu nr.11 Scrisoarea nr.10/2159/2025;

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			- sub-proiectul „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului de canalizare și a stației noi de epurare a apelor uzate” a fost emis Acordul de mediu nr.16 Scrisoarea nr. 10/2689/2025 din 13.05.2025 (inclusiv evaluarea biodiversității).
	9.	La art. 10 în sintagma „În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale perfectate în modul stabilit de actele normative” considerăm oportun de a concretiza cu indicarea expres a actelor normative; iar la art. 13 alin. (1): cuvintele „documentației de proiect elaborate în conformitate cu legislația” indicarea expresă a legislației.	Se acceptă. Completat la art. 10 cu mențiune privind Legea nr. 1543/1998 cadastrului bunurilor imobile, iar, la art. 13 alin.(1), norma a fost completată cu trimitere la Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 12-1249 din 29.04.2025)	10.	Potrivit art.8 din proiect, lucrările de construcție vor preceda și/sau se vor desfășura concomitent cu procedura de expropriere, cu condiția să nu afecteze desfășurarea acesteia și cu respectarea măsurilor, condițiilor și cerințelor prevăzute în acordul de mediu. Totuși, având în vedere că, prin art.1 din proiect, se declară de utilitate publică de interes național lucrările de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, norma stabilită la art.8 care permite inițierea sau desfășurarea lucrărilor de construcție concomitent cu procedura de expropriere, contravine măsurilor care preced exproprierea prevăzute de Legea nr.488/1999 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică. Potrivit art.9 alin.(1) din legea citată, după declararea utilității publice, expropriatorul este obligat să înainteze propunerea de expropriere <u>în termen de 12 luni de la data publicării actului de declarare a utilității publice</u> , ceea ce presupune	Se ia act. De menționat că, procedura de expropriere, ca act juridic, este un mecanism de voință unilaterală prin care statul sau o autoritate publică transferă dreptul de proprietate asupra unui bun imobil din proprietatea unei persoane private în proprietatea publică, în schimbul unei despăgubiri juste în scopul realizării unor lucrări de utilitate publică. La fel, cadrul legal relevă că, expropriatul are posibilitatea legală de a contesta doar cuantumul despăgubirii (contestarea exproprierii parțiale are același context ca și contestarea cuantumului), iar nu însăși existența sau legalitatea exproprierii, întrucât aceasta din urmă este deja consolidată prin adoptarea legii privind declararea

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		parcurgerea unor etape prealabile exproprierii, care nu pot fi desfășurate în paralel cu executarea lucrărilor de construcție.	utilității publice de interes național. Prin efectul acestei legi, bunurile supuse exproprierii sunt considerate transferate în proprietatea publică, iar procedura ulterioară vizează exclusiv determinarea și plata despăgubirilor juste și prealabile. În acest context, inițierea și desfășurarea lucrărilor de utilitate publică pot avea loc în paralel cu finalizarea procedurii de stabilire a despăgubirilor, întrucât dreptul de proprietate privată a fost deja stins de drept, iar titularul nu mai poate pretinde restituirea bunului, ci doar compensarea valorică a acestuia. procedurile asociate exproprierii se vor iniția după adoptarea legii propriu-zise. Suplimentar, cu referire la termenul de 12 luni invocat de art. 9 alin.(1) din Legea nr. 488/1999 necesar pentru formularea propunerilor de expropriere, precizăm că, în acest termen intră procedurile de selectare și formare a bunurilor, astfel, lucrările de construcție vor fi inițiate doar după definitivarea clară a bunurilor afectate, iar, procedura de expropriere va continua cu etapele legal stabilite, care pot fi parcurse paralel. Prin urmare, norma propusă nu contravine cadrului normativ general și oferă implementatorilor proiectelor celeritatea necesară în acțiunile planificate în timp și cost.
Ministerul Sănătății (nr. 09/1475 din 07.05.2025)	11.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-03/209/692 din 12.05.2025)		<u>La proiectul de Lege</u>	
	12.	<i>La art. 2, considerăm că poate fi reglementat faptul dacă exproprierea va avea caracter permanent (exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor) sau temporar (exproprierea dreptului de folosință), pe durata executării lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație.</i>	Se acceptă. Art. 2 a fost completat cu sintagma „ <i>permanente sau temporare</i> ”.
	13.	<i>În art. 5, se face trimitere la art. 136 și art. 137 alin. (1) lit. a) din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, fiind indicat concomitent că eventualele divergențe între proiectant și verificatorul de proiect atestat privind calitatea tehnică a documentației de proiect, inclusiv a condițiilor tehnice speciale, apărute în procesul de verificare a documentației de proiect, se soluționează de către expertul tehnic atestat, angajat în bază de contract de către investitor/beneficiar, decizia căruia este decisivă și obligatorie. Astfel, potrivit art. 136 alin.(1) din Codul prenotat, <i>eventualele litigii dintre verificatorul de proiecte atestat și proiectant pot fi soluționate pe cale amiabilă sau de către un expert tehnic atestat conform prevederilor prezentului cod, angajat în bază de contract de către investitor</i>”. Respectiv, se sugerează autorului proiectului să analizeze suplimentar dacă expertul tehnic ar putea fi angajat și de către beneficiar.</i>	Se acceptă. Proiectul a fost modificat, astfel, angajarea prin contract a expertului tehnic va fi efectuată de către investitor.
	14.	<i>La art.7 din proiect, considerăm că prevederea urmează a fi reformulată în sensul concretizării instituției publice, care va solicita de la administratorul drumului autorizația de amplasare a obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia.</i>	Se acceptă. Proiectul a fost modificat prin concretizarea instituției responsabile de solicitarea autorizației de amplasare a obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia, și anume IP OAUTCL din subordinea MIDR.
		<u>La Nota de fundamentare</u>	

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	15.	Conform Notei de fundamentare, în compartimentul 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative”, autorul menționează faptul că implementarea proiectului de lege va necesita mijloace financiare în mărime de circa 4,8 mil.lei, care conform proiectului urmează a fi acoperite din sursele bugetului de stat. În acest sens, menționăm că în prezent Ministerul Finanțelor este în proces de elaborare a <i>Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2026-2028</i>, prin urmare, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), în calitate de minister lider poate înainta propuneri de politici în sensul respectiv, care vor fi examinate în complex, reieșind din angajamentele asumate și spațiul fiscal disponibil. Totodată informăm, că MIDR nu a solicitat careva mijloace financiare pentru cheltuielile de expropriere în procesul de prezentare a <i>Strategiei de cheltuieli în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare pentru anii 2026-2028</i>. Prin urmare, întru a evita aprobarea unui act normativ fără sursă de finanțare se propune promovarea proiectului de lege după examinarea și aprobarea de către Guvern a CBTM 2026-2028.	Se ia act. Informăm că, MIDR a remis demersul nr. 04-2431 din 06.05.2025 prin care a depus informații suplimentare aferente proiectului Strategiei sectoriale de cheltuieli în contextul CBTM 2026-2028 pe sectorul aprovizionare cu apă și sanitație pentru anii 2026-2028 la compartimentul B.2. <i>Măsurile politice – în curs de desfășurare care nu au fost reflectate în linia de bază de cheltuieli, Tabelul 3: Principalele acțiuni/măsurile de politică din sector care nu au fost reflectate în limitele de cheltuieli pe programe/subprograme, precum și Nota de argumentare a necesității alocării mijloacelor financiare suplimentare pentru sectorul aprovizionare cu apă și sanitație.</i> Astfel, fiind propuse completări a CBTM 2026-2028 cu Acțiunea 1: Asigurarea achitării despăgubirilor de expropriere pentru cauze de utilitate publică de interes național în cadrul Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” (ONDRL) Proiect (00434) Contribuția Guvernului, și costul total de 4,650 mii lei.
Notificare/Informare			
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr. 36/01-06/613 din 22.05.2025)	16.	Articolul 9 din proiect propunem a fi expus în următoarea redacție: „<i>Prin derogare de la prevederile art. 15 alin. (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil și emiterea actului administrativ</i>	Se acceptă parțial. Redacția prevederii a fost formulată prioritar în acord cu observația Ministerului Justiție, dar s-a ținut cont

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		<i>privind decizia de formare a bunului imobil se va efectua de către Instituția Publică Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi asupra bunurilor imobile este grevat, cu înștiințarea obligatorie a acestora, în privința exproprierii.”.</i>	(în combinație) și de propunerea AGCC.
	17.	În articolul 10 din proiect recomandăm substituirea textului „După publicarea actului de expropriere” cu textul „După publicarea actului de declarare a utilității publice”. Subsecvent, propunem substituirea textului „În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale” cu textul „În baza deciziei de expropriere și a dosarelor cadastrale”.	Se acceptă parțial. Redacția prevederii a fost formulată prioritar în acord cu observația Ministerului Justiției, dar s-a ținut cont (în combinație) și de propunerea AGCC.
Ministerul Finanțelor (comentariu în sistemul e-Legiferare https://legiferare.gov.md/dlc/documents/d3c12f20-8448-49a3-a29c-3ffef619b131)	18.	Ministerul Finanțelor validează proiectul cu condiția că, alocarea contribuției pentru implementarea proiectului în cauză va fi efectuată în limita resurselor disponibile în CBTM 2026-2028. Astfel, MIDR în procesul definitivării documentului în cauză urmează să-și prioritizeze resursele financiare în scopul acoperirii necesităților urgente.	Se ia act.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr. 162 din 29.052025)	19.	În Art. 6 din proiect (<i>Prin derogare de la prevederile art. 58, 59, 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările de construcție de interes național menționate la art. 2 alin.(1) are loc prin efectul prezentei legi și este: a) definitiv, în cazul ...; b) temporar, în cazul ...</i>): considerăm necesară substituirea cuvintelor „definitiv” și „temporar” cu cuvintele „definitivă” și, respectiv, „temporară”, pe motiv că acestea se referă la cuvântul „retragerea” (retragerea este definitivă sau temporară)	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	20.	În Art. 12 (<i>La data intrării în vigoare a prezentei legi: (1) se instituie interdicții privind: a) înstrăinarea bunurilor imobile (terenurilor) prevăzute pentru expropriere conform art. 2, exceptând transmiterea</i>	Se acceptă. Textul a fost redactat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		respectivelor bunuri imobile (terenuri) în proprietatea sau în folosința statului): după cuvântul „înstrăinarea” se recomandă completarea cu cuvintele „sau grevarea” (se are în vedere grevarea cu drepturi reale limitate, cum ar fi, servitutea, suprafața, ipoteca ș.a.)	
	21.	Referitor la Art. 13 (Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Instituției Publice Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală: ... (4) va notifica autoritățile publice locale din raza teritorială a bunurilor imobile care constituie obiecte ale exproprierii, despre interdicțiile impuse asupra bunurilor): atragem atenția că „raza teritorială” nu este a „bunurilor imobile”, așa cum este formulat în proiect, ci este raza teritorială a unităților administrativ-teritoriale, impunându-se redactarea corespunzătoare a normei.	Se acceptă. Textul a fost reformulat.
Expertizare			
Ministerul Justiției (nr. 04/2-4897 din 27.05.2025)	22.	Potrivit notei de fundamentare, proiectul de lege este elaborat în scopul realizării proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, care are ca obiectiv sporirea accesului la serviciile de alimentare cu apă și sanitație într-un număr de localități rurale și orașe preselectate, consolidarea capacităților instituțiilor de nivel local și național privind prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație și asigurarea unui răspuns prompt și efektiv în caz de criză sau situație de urgență. Astfel, raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul elaborării proiectului actului normativ.	Se ia act.
	23.	La art. 3, pentru unitate terminologică, cuvintele „va elibera” se vor substitui cu cuvintele „va emite” Totodată, atragem atenția că în art. 105 alin. (2) lit. b)	Se acceptă. Textul a fost redactat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 este prevăzută anexarea la cererea depusă pentru certificatul de urbanism pentru proiectare pentru lucrările declarate de utilitate publică de interes național, doar a <u>acordului scris al proprietarului</u> , fără autentificare notarială. Prin urmare, norma derogatorie se va revedea în acest sens.	
	24.	La art. 4, textul „art. 2 alin. 1)”, se va substitui cu textul „art. 2 alin. (1)”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	25.	La art. 5, remarcăm că în conformitate cu art. 136 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, deciziile luate de către expertul tehnic atestat, angajat în bază de contract de către investitor, sunt obligatorii pentru ambele părți. În context, cuvintele „ <i>decisivă și</i> ” sunt inutile și se vor exclude.	Se acceptă. Cuvintele au fost excluse.
	26.	La art. 9: pentru o corectă informare juridică, textul „art. 15 alin. (2) și art. 15 alin. (5)” se va substitui cu textul „art. 15 alin. (2) și (5)”; pentru precizia normei, recomandăm, substituirea sintagmei „ <i>fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi asupra bunurilor imobile este grevat, cu înștiințarea obligatorie a acestora, în privința exproprierii</i> ” cu sintagma „ <i>fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii</i> ”	Se acceptă. Textul a fost redactat.
	27.	La art. 10, în cuprinsul primei propoziții, este formulată greșit expresia „ <i>bunurile imobile expropriate permanent</i> ”, astfel, propunem redarea acestuia după cum urmează: „ <i>După publicarea actului de expropriere, bunurile imobile care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție pe întreaga durată de executare și dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, se transmit în proprietatea unităților administrativ teritoriale de</i>	Se acceptă. Textul a fost redactat și este conform terminologiei utilizate prin Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		<i>nivelul întâi sau de nivelul al doilea, conform proiectelor realizate. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale întocmite în modul stabilit de actele normative, la cererea titularului de drept, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile din contul mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat”. Observația dată este valabilă și pentru art. 13 alin. (3).</i>	
	28.	Art. 11, în varianta propusă, este lipsit de logică, deci, este recomandabil de a institui următoarea normă: <i>„Prevederile actelor normative și ale normativelor tehnice în construcții se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi, care instituie norme juridice speciale”.</i>	Se acceptă. Textul a fost redactat.
Centrul Național Anticorupție (nr. ELO25/10592 din 29.05.2025)	29.	Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop sporirea accesului la serviciile de alimentare cu apă și sanitație într-un număr de localități rurale și orașe preselectate, consolidarea capacităților instituțiilor de nivel local și național privind prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație și asigurarea unui răspuns prompt și efectiv în caz de criză sau situație de urgență. Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă	Se ia act.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		a proiectului corespunde exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii nr.100/2017. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).	

Secretar general

Angela ȚURCANU